

نوشته کریم زمانی بر ترجمه روشنگر قرآن

ترجمه روشنگر قرآن کریم چند روزی است که منتشر شده و به زودی توزیع عمومی آن هم انجام خواهد شد. متن زیر یادداشتی است که استاد کریم زمانی در اختیار همشهری آنلاین قرار داده و در آن به ویژگی‌های این کار پرداخته است.

- همشهری آنلاین: ترجمه روشنگر قرآن کریم چند روزی است که منتشر شده و به زودی توزیع عمومی آن هم انجام خواهد شد. متن زیر یادداشتی است که استاد کریم زمانی در اختیار همشهری آنلاین قرار داده و در آن به ویژگی‌های این کار پرداخته است.

بسم‌الله مجراها و مرساها

این اثر حاصل سال‌ها مطالعه و ترویج پی‌گیر در قرآن کریم و تفاسیر مختلف است. سعی نگارنده بر آن بوده است که فهم آیات را برای عموم علاقه‌مندان این نامه آسمانی آسان کند، اما چنین دریافت که به صرف ترجمه نمی‌توان بدین مقصود رسید، اگرچه آن ترجمه ذروه‌ای دقت و فراست قرار گرفته باشد.

بوی آن دلبر چو پَران می‌شود
آن زبان‌ها جمله حیران می‌شود

و در عین حال نیز روا ندید که خواننده را در برابر کوهی از نقل‌قول‌های طویل و دراز آهنگ مفسران قرار دهد. و با این شیوه کار خود را آسان کند و بر دشواری و حیرانی خواننده بیفزاید! پس لازم آمد که به جای رونویسی از تفاسیر مطول و آوردن منقولاتی بی‌حد و عذر، اقوال مفسران را پیراسته از پیچ و تاب‌های بوالفضولانه و دشوارگویی‌های کارافزا، در عباراتی ساده و جملاتی کوتاه و گویا در آورد و حتی‌المقدور از حشو و زوائد به دور باشد تا اثری فرادست آید که هم جامع اقوال مفیده باشد و هم گرد ملال نیانگیزد و خاطری را سستی و فتور نبرد. و خلاصه کلام کارساز باشد نه کارسوز! اما نیل به مقصود نیز ساده نبود! مگر می‌توان دریا را در کوزه‌ای و آفتابی را در ذره‌ای جای داد؟!

الحق فراهم آمدن اثری با این دو ویژگی، آن هم در مورد برترین کلام، امری محال و مصداق جمع ضدین می‌نمود و این ضرب‌المثل معروف را از زبان ابوالفضل بیهقی فریاد که: «#171; دو تیغ در یک نیام نتواند بود»؛ زیرا آوردن اقوال گوناگون و بعضاً پیچیده و خم اندر خم مفسران با زبانی ساده و زودیاب و به روشی مقایسه‌ای و مستند، آن هم در حجمی بغایت محدود، کار را از فرط دشواری به سرحد امتناع می‌رسانید و مصداق اصعب من رد الشخب فی الصرع بود.

ناطقى يا حرف ببند يا غرض
كى شود يك دم محيط دو عرض؟
چون به معنی رفت، شد غافل ز حرف
پیش و پس یک دم نبیند هیچ طرف
اما حضرت سبحان بر این قصد جمیل سایه عنایت افکند و پیمودن این گریوه صعب‌الصعود را به همت موهوب خود میسر فرمود، و مآلاً درشتی‌های این راه را همچون حریر پرنیان گردانید. حمدا و شکرًا.

و اما منابع این کار:

الف: تفاسیری که نگارنده بطور مدام و تقریباً آیه به آیه بدانها رجوع داشته است: مجمع‌البیان، ابوالفتوح رازی، روح‌المعانی آلوسی، کشف زمخشری، المیزان و نمونه.

ب: تفاسیر و منابعی که نگارنده نه مدام، بلکه بنا به ضرورت و یا جهت اطمینان خاطر به آنها رجوع داشته است: تبیان شیخ طوسی، عیاشی، صافی فیض‌کاشانی، تفسیر کبیر شیخ رازی، قرطبی، کنز‌العرفان مقداد سیوری، کشف الاسرار میبدی، لطائف‌الاشارات قشیری، بیان السعاده، صفی، مفردات راغب اصفهانی، مراغی، ابن‌کثیر، کنز‌الدقائق، تلخیص البیان شریف رضی، سیره ابن‌هشام، منهج الصادقین، شریف لاهیجی، الکاشف محمدجواد مغنیه، فی‌الظلال القرآن سید قطب، پرتوی از قرآن آیت‌الله طالقانی، تفسیر نوین محمد تقی شریعتی، داستان پیامبران حمید یزدان‌پرست، اعلام قرآن دکتر خزائلی، ترجمه قرآن دکتر سید جلال‌الدین مجتوبی و استاد بهاء‌الدین خرمشاهی، و نیز ترجمه استاد ابوالفضل بهرام‌پور، و ترجمه استاد حسین استاد ولی، که خداوند به همه این بزرگواران ثوب ثواب پوشاناد و خلعت خلت دهد.

ویرایش و مطابقت لفظ به لفظ این اثر با متن آیات بر عهده فرزند صالح زمانی جعفری بود که به رغم جوانی، در زبان و ادبیات عرب رسوخی چشمگیر دارد. نیز در انجام این مهم همسر بزرگواریم خانم شکوه‌السادات خونساری‌نژاد با بازخوانی‌های مکرر و دقیق خود، بسیاری از نقیصه‌های نگارنده را جبران کردند. اجرشان در پیشگاه حضرت متان محفوظ باد. و همچنین لازم است که از پی‌گیری‌های مدیر با درایت نشرنامک یاد کنم که از هیچ کوششی دریغ نکردند تا این اثر بدین شکل به زیور طبع درآید. سعی‌شان مشکور باد. و نیز از عموم خوانندگان و محققان محترم سپاسگزاری می‌کنیم که نظرات اصلاحی خود را ارائه می‌دهند. در پایان باید اذعان داشت که این جهد مقل نیز از مَهَبِ عنایات ربانی به کرم آمده است که #171 بی‌عنایات خدا هیچ‌راquo; و نگارنده امید دارد که این سعی خرد مقبول درگاه حضرت ذوالجلال و الاکرام افتد و در آخرت وسیلتی جهت غفران او گردد.

گر خطا گفتیم اصلاحش تو کن
مصلحتی تو ای تو سلطان سخن

ربنا لا تاخذنا إن نسينا أو أخطأنا

کریم زمانی